

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای مطالعه

«اللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَأَكْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا
أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»
(خدایا، مرا از تاریکی‌های وهم خارج کن و به نور فهم گرامی‌ام بدار!
خدایا، درهای رحمت را به روی ما بگشا و خزانه‌های علمت را بر ما باز
کن، به مهربانی‌ات ای مهربان‌ترین مهربانان!)

۱. عباس قمی، مفاتیح الجنان، دعای مطالعه.

تقدیم به ارواح قدسی ائمه معصومین علیهم السلام، به ویژه
مولا و مقتدای زمان، حضرت بقیة الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف؛
شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛ مدافعان
مظلوم حرم اهل بیت علیهم السلام و زائران آستان ملکوتی امام
علی بن موسی الرضا علیه السلام!

آینه صداقت

انتظارات امام صادق عليه السلام از شیعیان

سرشناسه	: جعفرین محمد (ع)، امام ششم، ۸۳ - ۱۴۸ ق.
عنوان و نام پدیدآور	: آینه صداقت (مفارقات ۲۵ گانه امامصادق علیه السلام به شیعیان از طریق عبدالله ابن جندب) / [امام صادق] تهیه و تدوین اداره تولیدات فرهنگی؛ به مفارشات معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی.
مشخصات نشر	: مشهد: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۴ ص.
شابک	: 978-622-6852-01-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: جعفرین محمد(ع)، امام ششم، ۸۳ - ۱۴۸ ق. - کلمات قصار
موضوع	: Jafar ibn Muhammad· Imam VI, 702- 765 -- Quotations
شناسه افزوده	: آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات اسلامی
شناسه افزوده	: Astan Qods Razavi. The Islamic Propagation Department
شناسه افزوده	: آستان قدس رضوی. اداره تولیدات فرهنگی
رده بندی کنگره	: BPT۵/۲
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۵۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۷۳۰۸۸۲

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات اسلامی

عنوان: آینه صداقت: انتظارات امام صادق علیه السلام از شیعیان

به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب

تهیه و تولید: اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی

ویراستار زبانی و صوری: سیدعلی آغا حیدری

ارزیاب علمی: حجت الاسلام والمسلمین سید محمود مرویان حسینی

طراح جلد: سیدحسن موسی زاده

صفحه آرا: امین کوثری

ناشر: معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی

چاپخانه: مؤسسه فرهنگی قدس

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۲-۰۱-۲

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال (غیرقابل فروش)

نشانی: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی، بین باب الهادی علیه السلام و

صحن غدیر، مدیریت فرهنگی.

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵ تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۰۲۵۶۷

سامانه پیامکی دریافت پیشنهادها و انتقادات: ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

- مقدمه ۷
۱. دوستان راستین ۹
۲. در جستجوی آخرت ۱۰
۳. بیم نعمت ۱۱
۴. ستمگران تقرب ۱۲
۵. نعمت استقامت ۱۳
۶. اهل بهشت ۱۳
۷. امید و خوف ۱۴
۸. نشاط درخشان ۱۵
۹. خواب نیاز ۱۵
۱۰. دام شیطان ۱۶
۱۱. اندیشه آخرت ۱۷
۱۲. حاجات نجات ۱۸
۱۳. پارسایی و ولایت ۱۹
۱۴. نشان شیعه ۱۹
۱۵. جفای تظاهر ۲۱

۱۶. ایمان و عمل ۲۱
۱۷. ذخیرهٔ بهشت ۲۳
۱۸. ویژگی های مؤمن ۲۳
۱۹. پوشش صبر ۲۷
۲۰. خورشید خداوند ۲۹
۲۱. صدقهٔ شهرت ۳۰
۲۲. راز رستگاری ۳۲
۲۳. نماز تواضع ۳۵
۲۴. اساس اسلام ۳۶
۲۵. راه بهشت ۳۷
- مسابقهٔ فرهنگی آینهٔ صداقت ۴۰

مقدمه

هدایت و تربیت نسل جوان نیز در هر جامعه، به لحاظ اهمیتی که دارد امروزه بیش از گذشته مورد توجه اندیشمندان و دلسوزان جوامع مختلف قرار گرفته است. جوان دارای خصوصیات عاطفی، اجتماعی و جسمانی است. حساسیت، تنوع خصلت‌های رفتاری، هیجان‌های درونی، علاقه شدید به دوستی با همسالان، گویذیری و تقلید، افتخار به شخصیت و تشخص طلبی و میل به آزادی، شمه‌ای از ویژگی‌های اوست. با توجه به این ویژگی‌ها، سخنان و دستورات عمل‌های و شیوه رفتاری امام صادق علیه السلام برای جوانان و برخورد با آنان، بهترین نسخه شفا بخش و راهگشاست.

در این میان، یکی از راهکارهای بسیار جامع، نامه مشهور امام صادق علیه السلام خطاب به شیعیان و رهروان از طریق عبدالله بن جنذب^۱ است که ابعاد متفاوتی از

---

۱. عبدالله بن جنذب بجلی کوفی از جمله اصحاب و راویان امام صادق و امام کاظم و امام رضا علیهم السلام بود. وی از جانب امام کاظم و امام رضا علیهم السلام وکالت داشت. عبدالله بن جنذب

زندگی انسان باتقوا را به تصویر کشیده است. این اثر به گوشه‌ای از وظایف و مسئولیت‌های شیعیان از زبان امام صادق علیه السلام اشاره کرده و در واقع، بخشی از انتظارات ائمه معصومین علیهم السلام، به خصوص امام ششم را بازگو کرده است. این سفارش‌ها نامه‌ای است که ارزش بارها و بارها خواندن دارد و می‌تواند برنامه کاملی برای زندگی هر فردی قرار گیرد. علاوه بر این سیره عملی پیشوایان معصوم علیهم السلام در تعامل با خانواده، اطرافیان، همسایگان، دوستان، دشمنان و به طور کلی جامعه را به ما گوشزد می‌کند.

از ویژگی‌های این کتاب شکل و آهنگ موعظه و خطابه گونه آن است که فهم آن را برای عموم آسان می‌سازد و مضامین نامه امام علیه السلام برای فهم عموم مردم در قالب ۲۵ بند به زبان عربی، همراه با ترجمه فارسی آورده شده است.

سفارش‌های بیست و پنج‌گانه امام صادق علیه السلام به شیعیان از طریق عبدالله بن جندب^۱

۱. دوستان راستین

يَا عَبْدَ اللَّهِ لَقَدْ نَصَبَ إِبْلِيسُ حَبَائِلَهُ فِي دَارِ الْغُرُورِ فَمَا يَقْصِدُ فِيهَا إِلَّا
أَوْلِيَاءَنَا وَلَقَدْ جَلَّتِ الْآخِرَةُ فِي أَعْيُنِهِمْ حَتَّى مَا يُرِيدُونَ بِهَا بَدَلًا. ثُمَّ قَالَ:
أَوْ آهَ عَلَى قُلُوبِ حُسَيْبِثِ نُورًا وَإِنَّمَا كَانَتِ الدُّنْيَا عِنْدَهُمْ بِمَنْزِلَةِ الشُّجَاعِ
الْأَرْقَمِ وَالْعَدُوِّ الْأَعْجَمِ أُنْسُوا بِاللَّهِ وَاسْتَوْحَشُوا مِمَّا بِهِ اسْتَأْنَسَ الْمُتْرَفُونَ.
أُولَيْكَ أَوْلِيَائِي حَقًّا وَبِهِمْ تُكْشَفُ كُلُّ فِتْنَةٍ وَتُرْفَعُ كُلُّ بَلِيَّةٍ.

ای عبدالله، شیطان دام‌های خود را در دنیا گسترده و هدف او اولیا و دوستان ما هستند. آن چنان آخرت در نظر دوستان ما بزرگ و بااهمیت است که هرگز چیز دیگری را به جای آن نمی‌پذیرند. سپس فرمود: «خوشا بر دل‌هایی که پراز نور شده و دنیا در نظر آن‌ها همچون مار گزنده و دشمن بی‌زبان است همان‌هایی که به خدا

---

۱. ابن شعبه حرانی، ابومحمد حسن بن علی، تحف العقول عن آل الرسول، بیروت: مؤسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۲۳هـ، ص ۲۱۸ تا ۲۲۳.

انس گرفته‌اند و از هرچه دنیاپرستان به آن دل بسته‌اند، بیزارند. آن‌ها ایند دوستان واقعی ما که به وسیله ایشان، هر آشوبی برطرف و هر بلایی رفع می‌شود.»

۲. در جستجوی آخرت

يَا اِبْنَ جُنْدَبٍ حَقٌّ عَلَيَّ مُسْلِمٍ يَعْرِفُنَا اَنْ يَعْرِضَ عَمَلَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ عَلَيَّ نَفْسِهِ فَيَكُوْنُ مُحَاسِبَ نَفْسِهِ. فَاِنْ رَأَى حَسَنَةً اسْتَرَادَ مِنْهَا وَاِنْ رَأَى سَيِّئَةً اسْتَعْفَرَ مِنْهَا لِئَلَّا يَجْزِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. طُوْبِي لِعَبْدٍ لَمْ يَعْطِ الْحَاطِطِيْنَ عَلَيَّ مَا اَوْثُوْا مِنْ نَعِيْمِ الدُّنْيَا وَ زَهْرَتِهَا. طُوْبِي لِعَبْدٍ طَلَبَ الْاٰخِرَةَ وَ سَعَى لَهَا. طُوْبِي لِمَنْ لَمْ تُلْهِهِ الْاَمَانِيُّ الْكَاذِبَةُ. ثُمَّ قَالَ: رَحِمَ اللّٰهُ قَوْمًا كَانُوْا سِرَاجًا وَ مَنَارًا كَانُوْا دُعَاةَ الْيَنَابِ اَعْمَالِهِمْ وَ مَجْهُودِ طَاقَتِهِمْ لَيَسُوْا كَمَنْ يُّذَبِعُ اَسْرَارَنَا.

ای پسر جندب، بر هر مسلمانی که ما را می‌شناسد لازم است که در هر روز و شب اعمالش را بر خود عرضه بدارد و از نفس خود حساب بکشد؛ اگر کار خوبی در آنها یافت بر آن بیفزاید و اگر کار زشتی یافت، طلب بخشایش نماید تا در قیامت دچار رسوایی نگردد. خوشا به حال آن بنده‌ای

که افسوس خطاکاران را نخورد به واسطهٔ مال دنیایی که به آن‌ها داده شده. خوشا به حال بنده‌ای که در جست‌وجوی آخرت است و برای آن کوشش می‌کند. خوشا به حال کسی که دل بسته به آرزوهای دروغ نیست. سپس فرمود: «خدا رحمت کند گروهی را که چراغ درخشان و راهنمای مردم بودند. مردم را به وسیلهٔ اعمال خود به سوی ما دعوت می‌کردند و تمام قدرت خویش را به کار می‌بردند و از کسانی نبودند که اسرار ما را فاش می‌کنند.»

۳. بیم نعمت

يَا اِبْنَ جُنْدَبٍ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ يَخَافُونَ اللَّهَ وَيُسْفِقُونَ اَنْ يُسَلَبُوا مَا اَعْطَوْا مِنَ الْهُدَىٰ. فَاِذَا ذَكَرُوا اللَّهَ وَنِعْمَاهُ وَجَلُّوا وَاَشْفَقُوا ﴿وَاِذَا تَلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ اِيْمَانًا﴾ مِمَّا اَظْهَرُهُ مِنْ نَفَازِ قُدْرَتِهِ ﴿وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾^۱

ای پسر جندب، مؤمنان کسانی هستند که از خدا

می ترسند و بیم آن دارند نعمت هدایتی که به آن ها ارزانی شده، از آن ها سلب شود. وقتی به یاد نعمت های خدا می افتند، می ترسند و بیمناک هستند و هرگاه آیات خدا بر آن ها تلاوت شود، ایمانشان افزودن می شود. به سبب آنچه آنان مشاهده می کنند از نفوذ قدرت پروردگار، بر پروردگار خویش توکل دارند.

۴. ستمگران تقرب

يَا اِبْنَ جُنْدَبٍ قَدِيماً عَمِرَ الْجَهْلِ وَقَوِيَّ اَسَاسَهُ وَذَلِكَ لِاِتِّخَاذِهِمْ دِينَ
اللّٰهِ لِعِبَاءٍ حَتَّى لَقَدْ كَانَ الْمُتَقَرَّبُ مِنْهُمْ اِلَى اللّٰهِ بِعَمَلِهِ يُرِيدُ سِوَاهُ.
اُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ.

ای پسر جندب، دیر زمانی است که نادانی رواج یافته و بنیانش استوار شده است؛ زیرا مردم دین خدا را بازیچه انگاشتند؛ به طوری که می خواهند با اعمال خود به خدا تقرب جویند؛ ولی منظورشان خدا نیست. این ها همان ستمگران هستند.

۵. نعمت استقامت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَوْ أَنَّ شِيعَتَنَا اسْتَقَامُوا لَصَافَحْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَلَا ظَلَمَهُمُ
الْغَمَامُ وَلَا شَرَقُوا نَهَارًا وَلَا كَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَلَا مَا
سَأَلُوا اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُمْ.

اگر شیعیان ما استقامت کنند، فرشتگان دست در دست آنها می‌گذارند، ابرهای سفید (رحمت) بر آنها سایه می‌افکند، چون روز درخشنده و تابناک می‌شوند، از زمین و آسمان روزی می‌خورند و آنچه از خدا بخواهند، خداوند به آنها عطا می‌کند.

۶. اهل بهشت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَا تَقُلْ فِي الْمُدْنِيِّينَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِكُمْ إِلَّا خَيْرًا وَاسْتَكِينُوا
إِلَى اللَّهِ فِي تَوْفِيْقِهِمْ وَسَلُّوا التَّوْبَةَ لَهُمْ. فَكُلُّ مَنْ قَصَدَنَا وَتَوَلَّانَا وَلَمْ يُؤَالَ
عَدُوَّنَا وَقَالَ مَا يَعْلَمُ وَسَكَتَ عَمَّا لَا يَعْلَمُ أَوْ أَشْكَلَ عَلَيْهِ، فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ.
ای پسر جندب، درباره گناهکاران از هم کیشان خود
جز به نیکی سخن نگو، از خدا برای آن‌ها توفیق بخواه و
تقاضای توبه کن. هرکس به ما توجه کند، ما را دوست
بدارد، با دشمنان ما رابطهٔ دوستی نداشته باشد و آنچه

می داند بگوید و درباره آنچه نمی داند یا براو مشتبه است، ساکت باشد، اهل بهشت است.

۷. امید و خوف

يَا بَنَ جُنْدَبٍ يَهْلِكُ الْمُتَكَلِّعُ عَلَى عَمَلِهِ وَلَا يَنْجُو الْمُجْتَرِيُّ عَلَى الذُّنُوبِ
الْوَائِقُ بِرَحْمَةِ اللَّهِ. قُلْتُ: فَمَنْ يَنْجُو؟ قَالَ: الَّذِينَ هُمْ بَيْنَ الرَّجَاءِ وَالْخَوْفِ.
كَأَنَّ قُلُوبَهُمْ فِي مِخْلَبٍ طَائِرٍ شَوْقًا إِلَى الثَّوَابِ وَخَوْفًا مِنَ الْعَذَابِ.

ای پسر جندب، کسی که به اعمال [خوب] خود اعتماد کند، هلاک می شود و هرکس بی باکانه گناه می کند و دل به رحمت خدا بسته، نجات نخواهد یافت. عرض کردم: «پس چه کسی نجات می یابد؟» حضرت فرمودند: «کسانی که حالشان میان خوف و رجا باشد؛ [یعنی نه خوفشان آن چنان است که از آمرزش گناهانشان ناامید باشند و نه امیدواری آنان به رحمت خداوند آن چنان است که جرئت ارتکاب گناه را داشته باشند.] گویی قلب های آنان در چنگال پرنده ای است [که هر لحظه احتمال می رود آن را در چنگال خود بفشارد یا آن را رها کند و آنان

رهایی یابند. [هم شوق به ثواب در دل هایشان وجود دارد و هم خوف از عذاب.]

۸. نشاط درخشان

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُزَوِّجَهُ اللَّهُ الْحُورَ الْعَيْنَ وَيُتَوِّجَهُ بِالنُّورِ
فَلْيَدْخِلْ عَلَىٰ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ السُّرُورَ.

ای پسر جندب، هرکه خوش حال می شود از اینکه خداوند حوریه را به ازدواج او در آورد و با چهره‌ای درخشان بیاید، باید دل برادر مؤمن خود را شاد کند.

۹. خواب نیاز

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ أَقِلَّ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ وَالْكَلَامَ بِالنَّهَارِ فَمَا فِي الْجَسَدِ شَيْءٌ أَقْلُ
شُكْرًا مِنَ الْعَيْنِ وَاللِّسَانِ فَإِنَّ أُمَّ سُلَيْمَانَ قَالَتْ لِسُلَيْمَانَ: «يَا بُنَيَّ إِنِّي أَيْتُكَ
وَالنَّوْمَ فَإِنَّهُ يُفْقِرُكَ يَوْمَ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَىٰ أَعْمَالِهِمْ.»

ای پسر جندب، هرچه می توانی خواب شب و صحبت کردن روز را کم کن که در بدن انسان عضوی ناسپاس تر از چشم و زبان نیست. مادر سلیمان به فرزندش

گفت: «پسرم، بپرهیز از خواب؛ چون در روزی که مردم به اعمال خود نیاز دارند، خواب تو را نیازمند می‌کند.»

۱۰. دام شیطان

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ لِلشَّيْطَانِ مَصَائِدَ يَصْطَادُ بِهَا فَتَحَامُوا شِبَاكَهُ وَ مَصَائِدَهُ. قُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَمَا هِيَ؟ قَالَ: أَمَّا مَصَائِدُهُ فَصَدٌّ عَنْ بَرِّ الإِخْوَانِ وَأَمَّا شِبَاكُهُ فَتَوَمُّ عَنْ قَضَاءِ الصَّلَوَاتِ الَّتِي فَرَضَهَا اللَّهُ. أَمَّا إِنَّهُ مَا يُعْبَدُ اللَّهُ بِمِثْلِ نَقْلِ الأَقْدَامِ إِلَى بَرِّ الإِخْوَانِ وَزِيَارَتِهِمْ. وَيَلُوكَ لِلسَّاهِبِينَ عَنِ الصَّلَوَاتِ النَّائِمِينَ فِي الخَلَوَاتِ المُسْتَهْزِئِينَ بِاللَّهِ وَآيَاتِهِ فِي الفَتَرَاتِ. أُولَئِكَ الَّذِينَ لَا حَلَاقَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ القِيَامَةِ ﴿وَلَا يُرَكِّبُهُمْ وَلَا يَرْكَبُهُمْ﴾!

ای پسر جندب، شیطان را دام‌هایی است که با آن‌ها شکار می‌کند؛ پس خود را از دام‌ها و تله‌های او نگاه دارید. گفتیم: «ای پسر پیامبر، آن دام‌ها کدام است؟» فرمودند: «اما دام‌های شیطان، یکی جلوگیری از نیکی کردن در حق برادران است و اما تله‌های او، سهل‌انگاری در

گزاردن نمازهایی است که خدا واجب کرده است. آگاه باش، همانا خداوند به چیزی مانند گام برداشتن در راه نیکی به برادران و دیدار آن‌ها بندگی نشده است. وای بر غفلت‌کنندگان از نماز؛ خواب‌رفتگان در خلوت‌ها و آن‌ها که در زمان ضعف دین، خدا و نشانه‌هایش را تمسخر می‌کنند. آن‌ها هیچ بهره‌ای در آخرت ندارند. خداوند در روز قیامت با آن‌ها سخن نمی‌گوید، به آن‌ها نگاه نمی‌کند، آن‌ها را نمی‌بخشد و برای آن‌ها عذابی دردناک است.»

۱۱. اندیشه آخرت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ أَصْبَحَ مَهْمُومًا لِسَوَى فَكَأَنَّ رَقَبَتَهُ فَقَدْ هَوَّنَ عَلَيْهِ
الْجَلِيلَ وَرَغِبَ مِنْ رَبِّهِ فِي الْوَتِجِ الْحَقِيرِ وَمَنْ عَشَّ أَخَاهُ وَحَقَّرَهُ وَنَاوَاهُ
جَعَلَ اللَّهُ النَّارَ مَأْوَاهُ وَمَنْ حَسَدَ مُؤْمِنًا أَنْمَاتُ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ كَمَا
يَنْمَاتُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ.

ای پسر جندب، هر که صبح خود را با هم‌وغمی جز
آزادکردن خود [از آتش دوزخ] آغاز کند، مسئله بزرگ

(آخرت) را ناچیز شمرده و به خاطر بهره اندک (دنیا) از پروردگارش رویگردان شده است. هرکه به برادر خود خیانت کند و او را تحقیر نماید و به او ستم کند، خداوند جهنم را جایگاهش قرار می دهد و هرکه به مؤمنی حسد ورزد، ایمانش نابود می شود؛ چنان که نمک در آب حل می گردد.

۱۲. حاجات نجات

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْمَاشِي فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَالسَّاعِي بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ
وَقَاضِيَ حَاجَتِهِ كَالْمُنْسَحِطِ بَدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَوْمَ بَدْرٍ وَأُحُدٍ وَمَا
عَذَّبَ اللَّهُ أُمَّةً إِلَّا عِنْدَ اسْتَهَاتِهِمْ مُحْفُوقٍ فَقَرَاءٍ إِخْوَانِهِمْ.

ای پسر جندب، آن که برای روا کردن حاجت برادر خود راه می پیماید، همچون کسی است که سعی میان صفا و مروه می کند و آن که نیاز او را برمی آورد، همچون کسی است که در جنگ بدر یا احد خون خود را نثار کرده است. خدا هیچ امتی را هلاک نکرد، جز وقتی که به حقوق برادران مستمند خود بی اعتنائی کردند.

۱۳. پارسایی و ولایت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ بَلِّغْ مَعَاشِرَ شِيعَتِنَا وَقُلْ لَهُمْ لَا تَذْهَبَنَّ بِكُمْ الْمَذَاهِبُ.
فَوَاللَّهِ لَا تَتَّالُ وَلَا يَتُّنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ فِي الدُّنْيَا وَمُوَاسَاةِ الْإِخْوَانِ فِي
اللَّهِ وَلَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ.

ای پسر جندب! به شیعیان ما ابلاغ کن و به آن‌ها بگو:
فرب عقايد و آراء رنگارنگ را نخوريد! قسم به خدا که
جز با پرهيزگاری و سخت کوشی در دنيا و همدردی با
برادران به خاطر خدا، به ولایت و دوستی ما نخواهيد رسيد
و آن که ظلمی به مردم روا دارد، از شیعیان ما نخواهد بود!

۱۴. نشان شیعه

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّمَا شِيعَتُنَا يُعْرَفُونَ بِخِصَالِ شَيْءٍ: بِالسَّخَاءِ وَ الْبَدْلِ
لِلْإِخْوَانِ وَ بَأَن يَصُلُّوا الْحَمْسِينَ لَيْلًا وَ نَهَارًا. شِيعَتُنَا لَا يَهْرُونَ هَرِيرَ
الْكَلْبِ وَلَا يَظْمَعُونَ طَمَعَ الْغُرَابِ وَلَا يُجَاوِرُونَ لَنَا عَدُوًّا وَلَا يَسْأَلُونَ لَنَا
مُبْغِضًا وَ لَوْ مَاتُوا جُوعًا. شِيعَتُنَا لَا يَأْكُلُونَ الْجِرِّيَّ وَلَا يَمَسُّحُونَ عَلَى
الْحَفِيِّنِ وَ يُحَافِظُونَ عَلَى الرَّوَالِ وَلَا يَشْرَبُونَ مُسْكِرًا. قُلْتُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ
فَأَيْنَ أَظْلُبُهُمْ؟ قَالَ: عَلَى رُءُوسِ الْجِبَالِ وَ أَطْرَافِ الْمُدُنِ وَ إِذَا دَخَلْتَ

مَدِينَةً فَسَلَّ عَمَّنْ لَا يُجَاوِرُهُمْ وَلَا يُجَاوِرُونَهُ. فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ كَمَا قَالَ
اللَّهُ «وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى»^۱. وَاللَّهُ لَقَدْ كَانَ حَبِيبَ
النَّجَّارِ وَحَدَّهُ.

ای پسر جندب، شیعیان ما با امتیازاتی شناخته می‌شوند: بخشش به برادران و خواندن پنجاه رکعت نماز در شبانه روز (نمازهای واجب و نافله)؛ نیز شیعیان ما مانند سگ زوزه نمی‌کشند و مانند کلاغ طمع‌کار نیستند. همسایه دشمنان ما نمی‌شوند و از آن‌ها درخواستی نمی‌کنند؛ گرچه از گرسنگی بمیرند. شیعیان ما ماهی بی‌فلس نمی‌خورند و بر روی کفش مسح نمی‌کنند و مواظب نماز ظهر هستند و شراب نمی‌خورند. عبدالله بن جندب گفت: «فدایتان شوم، چنین اشخاصی را در کجا بیابم؟» فرمودند: «در قلّه کوه‌ها و اطراف شهرها. وقتی وارد شهری شدی، جو یا شو از کسی که با کسی رفت و آمد ندارد؛ مؤمن اوست. چنان‌که خداوند فرموده است: 'در همین وقت، مردی از آن سر شهر، دوان دوان آمد... ' به

خدا قسم، آن مرد که آمد، حبیب نجار بود که باشتاب
آمد و مردم را متوجه پیروی از پیامبران کرد.»

۱۵. جفای تظاهر

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ كُلُّ الذُّنُوبِ مَغْفُورَةٌ سِوَى عَفْوِكَ أَهْلٍ دَعَوْتِكَ وَكُلُّ
الْبِرِّ مَقْبُولٌ إِلَّا مَا كَانَ رِئَاءً.

ای پسر جندب، هر گناهی آمرزیده می‌شود؛ مگر
جفاکردن در حق برادران ایمانی‌ات و هر نوع نیکوکاری
مقبول است؛ مگر ریا.

۱۶. ایمان و عمل

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ أَحِبِّ فِي اللَّهِ وَأَبْغِضْ فِي اللَّهِ وَاسْتَمْسِكْ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
وَاعْتَصِمْ بِالْهُدَى يُقْبَلَ عَمَلُكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: ﴿وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَن تَابَ وَ
آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى﴾ فَلَا يُقْبَلُ إِلَّا الْإِيمَانُ وَلَا إِيْمَانٌ إِلَّا بِعَمَلٍ
وَلَا عَمَلٌ إِلَّا بِيَقِينٍ وَلَا يَقِينٌ إِلَّا بِالْحُسُوعِ وَمَلَكَهَا كُلُّهَا الْهُدَى.
فَمَنْ اهْتَدَى يُقْبَلَ عَمَلُهُ وَصَعِدَ إِلَى الْمَلَكُوتِ مُتَقَبَّلًا ﴿وَاللَّهُ يَهْدِي

مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ! ﴿۱۷﴾

ای پسر جندب، دوستی تو در راه خدا باشد و به ریسمان محکم چنگ بزن و با هدایت، خود را حفظ کن تا پذیرفته شود؛ زیرا خداوند می‌فرماید: «همین من، آمرزنده کسی هستم که توبه کند و ایمان بیاورد و خطاهایش را با عمل صالح جبران کند و در مسیر درست قرار گیرد.» بنابراین شرط پذیرش اعمال، مؤمن بودن شخص است و شرط پذیرش ایمان، عمل کردن است. هیچ عملی جز با یقین نیست و هیچ یقینی جز با فروتنی نیست و معیار تحقق آن‌ها هدایت است. پس هرکه هدایت شود، عملش پذیرفته می‌شود و این‌گونه است که به آسمان پرواز می‌کند: «و خداوند هرکه را بخواهد، به راه راست هدایت می‌کند.»

۱۷. ذخیره بهشت

يَا أَيُّهَا جُنْدَبُ إِنَّ أَحَبَّتَ أَنْ تُجَاوِرَ الْجَلِيلَ فِي دَارِهِ وَتَسْكُنَ الْفِرْدَوْسَ فِي

جَوَارِهِ. فَلْتُهُنَّ عَلَيْكَ الدُّنْيَا وَاجْعَلِ الْمَوْتَ نُصَبَ عَيْنِكَ وَلَا تَدَخِرْ
شَيْئًا لِعَدٍ وَعَلِمَ أَنَّ لَكَ مَا قَدَّمْتَ وَعَلَيْكَ مَا أَخَّرْتَ.

ای پسر جندب، اگر مایلی همسایه خدا شوی و در فردوس هم جوار خدا باشی، باید دنیا در نظرت بی ارزش باشد و پیوسته مراقب مرگ باشی و چیزی را برای فردا ذخیره نکنی. بدان مال تو آن هاست که جلوتر بفرستی و به ضرر توست هرچه باقی بگذاری.

۱۸. ویژگی های مؤمن

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ مَنْ حَرَمَ نَفْسَهُ كَسَبَهُ فَإِنَّمَا يَجْمَعُ لِعَيْبِهِ وَمَنْ أَطَاعَ هَوَاهُ
فَقَدْ أَطَاعَ عَدُوَّهُ. مَنْ يَثِقُ بِاللَّهِ يَكْفِهِ مَا أَهَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ وَآخِرَتِهِ وَ
يَحْفَظُ لَهُ مَا غَابَ عَنْهُ وَقَدْ عَجَزَ مَنْ لَمْ يُعِدَّ لِكُلِّ بَلَاءٍ صَبْرًا وَلِكُلِّ نِعْمَةٍ
شُكْرًا وَلِكُلِّ عُسْرٍ يُسْرًا. صَبَرَ نَفْسَكَ عِنْدَ كُلِّ بَلِيَّةٍ فِي وَلَدٍ أَوْ مَالٍ أَوْ
رِزْيَةٍ فَإِنَّمَا يَمِيزُ عَارِيَّتَهُ وَيَأْخُذُ هِبَتَهُ لِيَبْلُغَ فِيهِمَا صَبْرَكَ وَشُكْرَكَ وَ
ارْحُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجِرُّكَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَخَفَهُ خَوْفًا لَا يُؤْيِسُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ
وَلَا تَغْتَرَّ بِقَوْلِ الْجَاهِلِ وَلَا بِمَدْحِهِ فَتَكْبَرُ وَتَجَبَّرُ وَتَعْجَبَ بِعَمَلِكَ. فَإِنَّ
أَفْضَلَ الْعَمَلِ الْعِبَادَةَ وَالتَّوَاضُعَ. فَلَا تُضَيِّعْ مَالَكَ وَتُضِلِّحْ مَالَ غَيْرِكَ

مَا خَلَقْتُهُ وِرَاءَ ظَهْرِكَ وَاقْتَعَبَا بِمَا قَسَمَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَّا إِلَىٰ مَا
عِنْدَكَ وَلَا تَتَمَنَّأَ مَا لَسْتَ تَنَالُهُ فَإِنَّ مَنْ فَنِعَ شَيْعَ وَمَنْ لَمْ يَقْنَعْ لَمْ
يَشْبَعْ وَخَذَ حَظَّكَ مِنْ آخِرَتِكَ وَلَا تَكُنْ بَطْرًا فِي الْغِنَى وَلَا جَزِعًا فِي
الْفَقْرِ وَلَا تَكُنْ فِطْرًا غَلِيظًا يَكْرَهُ النَّاسُ فُرُوبَكَ وَلَا تَكُنْ وَاهِنًا يُحَقِّرُكَ مَنْ
عَرَفَكَ وَلَا تُشَارَّ مَنْ فَوْقَكَ وَلَا تُسَخَّرْ بِمَنْ هُوَ دُونَكَ وَلَا تُتَنَازِعَ الْأَمْرَ
أَهْلُهُ وَلَا تُطِيعَ السُّفَهَاءَ وَلَا تَكُنْ مَهِينًا تَحْتَ كُلِّ أَحَدٍ وَلَا تَتَكَلَّنْ عَلَى
كَيْفِيَّةِ أَحَدٍ وَقِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّىٰ تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ قَبْلَ
أَنْ تَقَعَ فِيهِ فَتَنْدَمَ وَاجْعَلْ قَلْبَكَ قَرِيبًا تُشَارِكُهُ وَاجْعَلْ عِلْمَكَ وَالِدًا
تَتَّبِعُهُ وَاجْعَلْ نَفْسَكَ عَدُوًّا تُجَاهِدُهُ وَعَارِيَّةً تَرُدُّهَا فَإِنَّكَ قَدْ جُعِلْتَ
طَبِيبَ نَفْسِكَ وَعُرِفْتَ آيَةَ الصِّحَّةِ وَبَيَّنَّ لَكَ الدَّاءُ وَذَلَّتْ عَلَى
الدَّوَاءِ فَانظُرْ قِيَامَكَ عَلَىٰ نَفْسِكَ وَإِنْ كَانَتْ لَكَ يَدٌ عِنْدَ إِنْسَانٍ فَلَا
تُفْسِدْهَا بِكَثْرَةِ الْمَنِّ وَالذِّكْرِ لَهَا وَلَكِنْ اتَّبِعْهَا بِأَفْضَلٍ مِنْهَا فَإِنَّ ذَلِكَ
أَجْمَلُ بِكَ فِي أَخْلَاقِكَ وَأَوْجَبُ لِلثَّوَابِ فِي آخِرَتِكَ وَعَلَيْكَ بِالصَّمْتِ
تُعَدُّ حَلِيمًا جَاهِلًا كُنْتَ أَوْ عَالِمًا فَإِنَّ الصَّمْتَ زَيْنٌ لَكَ عِنْدَ الْعُلَمَاءِ
وَسَتْرٌ لَكَ عِنْدَ الْجُهَّالِ.

ای پسر جنذب، هرکس خود را از کسب و کار خویش
محروم کند، برای دیگران جمع می‌کند؛ هرکه پیرو

هوای نفس خویش شود، پیرو دشمن خود شده است؛ هر که به خدا اعتماد کند، خداوند کار دنیا و آخرتش را کفایت می‌کند و در غیبت او نگهبان منافع اوست. ناتوان است هر که برای هر پیش‌آمدی صبری و برای هر نعمتی شکری و برای هرگونه سختی، آسانی آماده نکرده باشد. خود را شکیب‌بدار در هر بلا یا مصیبتی که در فرزند یا مال تو پیش آید. خدا امانت خود را می‌گیرد و آنچه داده است، بازپس می‌گیرد تا در آن‌ها صبر و شکر تو را بیازماید. چنان به خدا امیدوار باش که تو را به معصیت و گناه و اندارد و چنان از خدا بترس که از رحمت او مأیوس نباشی. مبادا فریب حرف نادانان را بخوری و نه فریب ستایش او را بخوری و موجب تکبر و خودخواهی تو شود و خودپسند شوی؛ زیرا بهترین اعمال، عبادت و تواضع است. مبادا ثروت خود را به باد دهی و مال دیگران را اصلاح کنی به وسیله آنچه بعد از خود می‌گذاری. قانع باش به آنچه خدا روزی‌ات کرده و توجه نداشته باش، مگر به آنچه نزد توست. آرزوی آنچه به آن نمی‌رسی را

نداشته باش. هرکه قانع باشد، سیر می‌شود و هرکه قانع نباشد، سیر نمی‌شود. بهره خود را از آخرت خویش بگیر. در ثروت متکبر نباش و در فقر ناراحت. نه درشت خو و سخت‌گیر باش که مردم از نزدیک شدن به تو بپرهیزند و نه فرومایه و پست باش که هرکه تو را می‌شناسد، تحقیرت کند. با فرادست خود نزاع مکن و فرودست خود را مسخره نکن. با کسانی که به حق چیزی را دارند، نزاع نکن. نه پیرو سفیهان باش و نه خوار و بی‌مقدار و زیر دست هرکس. به اعتماد هرکسی متکی نباش. در هر کار، پیش از آنکه در آن گام نهی و پشیمان شوی، راه درست ورود و خروجش را پیدا کن. دلت را خویشاوندی بدان که با او [در کارها] شریکی و کردارت را پدری بدان که باید در پی‌اش روانه شوی و نفس خود را دشمنی بدان که با او پیکار می‌کنی و یک عاریه‌ای که باید آن را برگردانی. تو خود طبیب خویشی: علامت تندرستی را می‌شناسی و درد را تشخیص می‌دهی و به دوا واردی. متوجه وظیفه خود باش. اگر به کسی کمکی کرده‌ای، آن را با منت نهادن

زیاد و پیوسته یادآوری کردن، نابود نکن؛ ولی دنباله آن را با نیکی بهتری ادامه بده. این کار شایسته تر است برای از نظر اخلاقی و موجب ثواب در آخرت می شود. خاموشی پیشه کن تا بردبارت شمرند؛ خواه نادان باشی خواه دانا؛ زیرا سکوت در پیشگاه دانشمندان زیوری برای توست و نزد نادانان، سترو پوششی.

۱۹. پوشش صبر

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ عَيْسَى ابْنَ مَرْيَمَ قَالَ لِأَصْحَابِهِ: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ مَرَّ بِأَخِيهِ فَرَأَى ثَوْبَهُ قَدِ انْكَشَفَ عَنْ بَعْضِ عَوْرَتِهِ أَكَانَ كَاشِفًا عَنْهَا كُلِّهَا أَمْ يَرُدُّ عَلَيْهَا مَا انْكَشَفَ مِنْهَا؟» قَالُوا: «بَلْ نَرُدُّ عَلَيْهَا.» قَالَ: «كَلَّا بَلْ تَكْشِفُونَ عَنْهَا كُلِّهَا.» فَعَرَفُوا أَنَّهُ مَثَلٌ ضَرَبَهُ لَهُمْ فَقِيلَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: «الرَّجُلُ مِنْكُمْ يَطَّلِعُ عَلَى الْعَوْرَةِ مِنْ أَخِيهِ فَلَا يَسْتُرُهَا بِحَيْثُ أَقُولُ لَكُمْ إِنَّكُمْ لَا تُصِيبُونَ مَا تُرِيدُونَ إِلَّا بِتَرْكِ مَا دَسْتَهُونَ وَلَا تَتَأَلَوْنَ مَا تَأْمُلُونَ إِلَّا بِالصَّبْرِ عَلَى مَا تَكْرَهُونَ. إِيَّاكُمْ وَالنَّظْرَةَ فَإِنَّهَا تَزْرَعُ فِي الْقَلْبِ الشَّهْوَةَ وَكُنِيَ بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً. طُوبَى لِمَنْ جَعَلَ بَصَرَهُ فِي قَلْبِهِ وَلَمْ يَجْعَلْ بَصَرَهُ فِي عَيْنِهِ. لَا تَنْظُرُوا فِي عُيُوبِ

النَّاسِ كَالْأَرْبَابِ وَانظُرُوا فِي عُيُوبِكُمْ كَهَيْئَةِ الْعَبِيدِ. إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ: مُبْتَلَىٰ وَمُعَافَىٰ. فَارْحَمُوا الْمُبْتَلَىٰ وَاحْمَدُوا اللَّهَ عَلَى الْعَافِيَةِ.»

ای پسر جنذب، عیسی بن مریم علیه السلام به یاران خود گفت: «اگر یکی از شما از کنار برادرش بگذرد و ببیند که جامه اش از روی شرمگاهش کنار رفته، آیا تمام لباسش را کنار می زنید تا کاملاً دیده شود یا آن را می پوشانید؟» گفتند: «می پوشانیم.» عیسی علیه السلام گفت: «نه، همه آن را آشکار می کنید.» فهمیدند عیسی علیه السلام منظورش مثلی بوده. عرض کردند: «منظور شما چیست؟» گفت: «یکی از شما متوجه این عمل برادر خود می شود؛ ولی آن را نمی پوشاند. این واقعیتی است که می گویم. به این خواسته نمی رسید، مگر با رهاکردن چیزهایی که میل و شهوتتان به دنبال آن هاست. به آرزوی خود نمی رسید، مگر با صبر بر آنچه ناپسند شماست. از نگاه کردن خودداری کنید که این نگاه در دل، بذر شهوت می باشد و کافی است که از این راه گرفتار فتنه شوید. خوشا به حال کسی که بینش خود را در دل قرار دهد، نه در دیده.»

به عیب‌های مردم همچون ارباب‌ها نگاه نکنید؛ ولی عیب‌های خود را چون بندگان در نظر بگیرید. مردم دو نوع‌اند: گرفتار و آسوده؛ به کسی که گرفتار است، رحم کنید و خدا را سپاس گزارید بر سلامتی و آسایش.»

۲۰. خورشید خداوند

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ صَلِّ مَنْ قَطَعَكَ وَاعْطِ مَنْ حَرَمَكَ وَاحْسِنْ إِلَى مَنْ
أَسَاءَ إِلَيْكَ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ سَبَّكَ وَأَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ وَاعْفُ
عَمَّنْ ظَلَمَكَ كَمَا أَنْتَ تُحِبُّ أَنْ يُعْفَى عَنْكَ فَاعْتَبِرْ بِعَفْوِ اللَّهِ عَنْكَ.
أَلَا تَرَى أَنَّ شَمْسَهُ أَشْرَقَتْ عَلَى الْأَبْرَارِ وَالْفُجَّارِ وَأَنَّ مَطَرَهُ يَنْزِلُ عَلَى
الصَّالِحِينَ وَالْخَاطِئِينَ.

ای پسر جندب، با کسی که از تو بریده، رفت‌وآمد کن؛ به کسی که چیزی به تو نداده، عطا کن؛ با کسی که به تو بدی کرده، خوبی کن؛ به کسی که به تو دشنام داده، سلام کن؛ با کسی که با تو دشمنی کرده، انصاف داشته باش؛ از کسی که به تو ظلم کرده، درگذر؛ همچنان که دوست داری از تو در گذرند. پس، از گذشت خداوند از

خودت عبرت بگیر. آیا نمی بینی خورشید خداوند بر خوبان و بدان می تابد و بارانش بر صالحان و مجرمان نازل می شود؟

۲۱. صدقه شهرت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ لَا تَتَّصِدَّقْ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لِئِزْكُوكَ فَإِنَّكَ إِنِّ فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ اسْتَوْفَيْتَ أَجْرَكَ وَ لَكِنَّ إِذَا أُعْطِيَتْ بِيَمِينِكَ فَلَا تُطْلِعْ عَلَيْهَا شِمَالَكَ. فَإِنَّ الَّذِي تَتَّصِدَّقُ لَهُ سِرًّا يُحْزِيكَ عَلَانِيَةً عَلَىٰ رُءُوسِ الْأَشْهَادِ فِي الْيَوْمِ الَّذِي لَا يَضُرُّكَ أَنْ لَا يُطْلِعَ النَّاسَ عَلَىٰ صَدَقَتِكَ وَ اخْفِضِ الصَّوْتَ إِنَّ رَبَّكَ الَّذِي يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ. قَدْ عَلِمَ مَا تُرِيدُونَ قَبْلَ أَنْ تَسْأَلُوهُ وَإِذَا صُمْتَ فَلَا تَغْتَبِ أَحَدًا وَلَا تَلْبِسُوا صِيَامَكُمْ بِظُلْمٍ وَلَا تَكُنْ كَالَّذِي يَصُومُ رِيَاءَ النَّاسِ مُعْبَرَةً وَجُوهَهُمْ شِعْثَةً رُءُوسُهُمْ يَابِسَةً أَفْوَاهُهُمْ لَكِي يَعْلَمَ النَّاسُ أَنَّهُمْ صِيَامٌ.

ای پسر جندب، در چشم مردم صدقه مده تا تورا پاکیزه و پارسا شمارند که اگر چنین کنی، همانا مزدت را [از مردم] گرفته‌ای. بلکه هنگام دادن صدقه چنان باش که اگر با دست راست عطا کردی، دست چپت آگاه نشود؛ زیرا خدایی که در خفا برایش صدقه می‌دهی، در پیشگاه

مردم تو را اجر آشکار دهد؛ در روزی که بی خبری مردم از صدقات به توزیانی نرساند.

[خدای را] آهسته بخوان؛ زیرا او پروردگاری است که هرچه آشکار و نهان کنید، می داند و حتی قبل از درخواست، بر خواسته هاتان داناست.

هنگام روزه داری، غیبت کسی را مکن و روزه های خود را به ستم میالای و همانند کسی مباش که برای جلب نظر مردم روزه می گیرد. چنین کسانی، چهره هاشان غبارآلود، موهاشان پریشان و دهان هاشان خشک است تا مردم بدانند که آنان روزه اند.

۲۲. راز رستگاری

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَإِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ وَلَنْ تَرَى
الْخَيْرَ وَالشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْآخِرَةِ لِأَنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ
وَالشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ لِأَنَّهُمَا الْبَاقِيَانِ وَالْوَاجِبُ عَلَى مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ
الْهُدَى وَأَكْرَمَهُ بِالْإِيمَانِ وَاللَّهُمَّ رُسِدَهُ وَرَكَّبَ فِيهِ عَقْلًا يَتَعَرَّفُ بِهِ
نِعْمَهُ وَآتَاهُ عِلْمًا وَحُكْمًا يُدَبِّرُ بِهِ أَمْرَ دِينِهِ وَدُنْيَاةً. أَنْ يُوجِبَ عَلَى نَفْسِهِ

أَنْ يَشْكُرَ اللَّهَ وَلَا يَكْفُرْهُ وَأَنْ يَذْكُرَ اللَّهَ وَلَا يَنْسَاهُ وَأَنْ يُطِيعَ اللَّهَ وَلَا
يَعْصِيَهُ لِلْقَدِيمِ الَّذِي تَفَرَّدَ لَهُ بِحُسْنِ النَّظَرِ وَاللَّحْدِيثِ الَّذِي أَنْعَمَ عَلَيْهِ
بَعْدَ إِذْ أَنْشَأَهُ مَخْلُوقًا وَلِلْحَزِيلِ الَّذِي وَعَدَهُ وَالْفَضْلِ الَّذِي لَمْ يُكَلِّفْهُ
مِنْ طَاعَتِهِ فَوْقَ طَاقَتِهِ وَمَا يَعْجُزُ عَنِ الْقِيَامِ بِهِ وَضَمِنَ لَهُ الْعَوْنَ عَلَى
تَيْسِيرِ مَا حَمَلَهُ مِنْ ذَلِكَ وَنَدَبَهُ إِلَى الْإِسْتِعَانَةِ عَلَى قَلِيلٍ مَا كَلَّفَهُ وَهُوَ
مُعْرَضٌ عَمَّا أَمَرَهُ وَعَاجِزٌ عَنْهُ قَدْ لَبَسَ ثَوْبَ الْإِسْتِهَانَةِ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ
رَبِّهِ مُتَقَلِّدًا لِهَوَاهُ مَا ضَيَّأَ فِي شَهَوَاتِهِ مُؤَثِّرًا لِدُنْيَاهُ عَلَى آخِرَتِهِ وَهُوَ فِي ذَلِكَ
يَتَمَنَّى جِنَانُ الْفُرْدُوسِ وَمَا يَتَبَغَّى لِأَحَدٍ أَنْ يَطْمَعُ أَنْ يَنْزِلَ بِعَمَلِ الْفَجَّارِ
مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ. أَمَا إِنَّهُ لَوْ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ وَقَامَتِ الْقِيَامَةُ وَجَاءَتِ الظَّامَةُ
وَنَصَبَ الْجَبَّارُ الْمَوَازِينَ لِفَضْلِ الْقَضَاءِ وَبَرَزَ الْخَلَائِقُ لِيَوْمِ الْحِسَابِ،
أَيَقُنْتُ عِنْدَ ذَلِكَ لِمَنْ تَكُونُ الرَّفْعَةُ وَالْكَرَامَةُ وَبِمَنْ تَحِلُّ الْحَسْرَةُ وَ
النَّدَامَةُ فَاعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُو بِهِ الْفَوْزَ فِي الْآخِرَةِ.

ای پسر جندب، همه خوبی‌ها و همه بدی‌ها در مقابل
توست. نتیجه خوبی و بدی را نخواهی دید، مگر بعد از
آخرت؛ زیرا خداوند تمام نتایج خوبی‌ها را در بهشت و همه
بدی‌ها را در جهنم قرار داده. این دو پایدار و باقی هستند. بر
کسی که خداوند او را هدایت بخشیده، به ایمان گرامی‌اش

داشته، ارشادش کرده، به او بینشی عطا کرده که نعمت‌های پروردگار را درمی‌یابد، علم و حکمتی بخشیده که امر دنیا و آخرت خود را تدبیر کند، لازم است از خداوند سپاسگزاری کند، این نعمت‌ها را کفران نکند، به یاد خدا باشد و فراموش نکند، مطیع او باشد و مخالفت نکند. تمام این کارها را به جبران این انجام دهد که خداوند از پیش به او لطف داشته و نعمت و عنایتی که جدیداً به او ارزانی فرموده و به وجودش آورده و آن گران‌الطافی که به او وعدهٔ عنایت داده و مشمول فضل خویش کرده، به این طور که بیش از قدرت و طاقتش تکلیف نکرده و ضامن کمک شده برای او در برابر همین مقداری که تکلیف کرده، تشویق به کمک نموده بر همین مقدار کم تکلیف. با این حال، این انسان [همو که مشمول هدایت و ایمان و رشد شد]، از فرمان او روی گردان، از انجام وظیفه‌اش درمانده، جامهٔ سهل‌انگاری و بی‌اعتنایی میان خود و خدا پوشیده، مطیع هوی و هوس شده، رهسپار راه شهوات گشته، سرای دنیا را بر آخرت ترجیح داده است و با این حال، آرزوی باغ

بهشت دارد؟! با اینکه سزاوار نیست انسان مقام ابرار را با عمل مجاز آرزو کند.

متوجه باش وقتی قیامت برپا شود، هنگام محشر فرارسد، ترازوی عدالت برای داوری برپا گردد و مردم برای حساب آماده شوند، خواهی فهمید مقام و موقعیت متعلق به چه شخصی است و حسرت و ندامت مربوط به که است. امروز عملی را در دنیا انجام ده که امید رستگاری به وسیله آن در آخرت داری.

۲۳. نماز تواضع

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ قَالَ اللَّهُ جَلَّ وَعَزَّ فِي بَعْضِ مَا أَوْحَى: إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ مِمَّنْ يَتَوَاضَعُ لِعَظْمَتِي وَيَكْفُفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ أَجْلِ وَيَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي وَلَا يَتَعَظَّمُ عَلَيَّ خَلْقِي وَيُطْعِمُ الْجَائِعَ وَيَكْسُو الْعَارِيَ وَيَرْحَمُ الْمُصَابَ وَيُؤْوِي الْعَرِيبَ. فَذَلِكَ يُشْرِقُ نُورَهُ مِثْلَ الشَّمْسِ أَجْعَلْ لَهُ فِي الظُّلْمَةِ نُورًا وَفِي الْجَهَالَةِ حِلْمًا. أَكْلَاهُ بِعِزَّتِي وَاسْتَحْفِظُهُ مَلَائِكَتِي. يَدْعُونِي فَالْتَبِيهِ وَيَسْأَلْنِي فَأَعْطِيهِ. فَمَثَلُ ذَلِكَ الْعَبْدِ عِنْدِي كَمَثَلِ جَنَاتِ الْفِرْدَوْسِ لَا يُسْبَقُ أَثْمَارُهَا وَلَا تَتَغَيَّرُ عَنْ حَالِهَا.

ای پسر جندب، خداوند در بعضی از وحی‌های خود فرموده که من نماز کسی را می‌پذیرم که در مقابل عظمتم تواضع کند، از شهوت‌ها به خاطر من چشم‌پوشد، روزش را به یاد من به پایان برد، بر مردم فخر نفرشد، گرسنه را سیر و برهنه را بپوشاند، بر گرفتار رحم کند و غریب را پناه دهد. نور چنین شخصی مانند خورشید می‌درخشد. در تاریکی‌ها برایش نور و در جهالت حلم و بردباری قرار می‌دهم. با عزت خود او را حفظ می‌کنم و با ملائکه خویشتن محفوظش می‌دارم. مرا صدا می‌زند، جوابش را می‌دهم. از من درخواست می‌کند، عطایش می‌کنم. چنین بنده‌ای در نزد من همچون بهشت برین است که میوه‌ای بهتر از آن وجود ندارد و متغیر نیست.

۲۴. اساس اسلام

يَا ابْنَ جُنْدَبِ الْإِسْلَامُ عُرْيَانٌ فَلِبَاسُهُ الْحَيَاءُ وَزِينَتُهُ الْوَقَارُ وَمُرُوتُهُ الْعَمَلُ الصَّالِحُ وَعِمَادُهُ الْوَرَعُ وَلِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.

ای پسر جندب، اسلام عریان است و لباس آن حیا، زینتش وقار، مروتش عمل صالح و پایه اش ورع است. هرچیزی اساسی دارد و اساس اسلام محبت ما اهل بیت علیهم السلام است.

۲۵. راه بهشت

يَا ابْنَ جُنْدَبٍ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سُورًا مِنْ نُورٍ مَحْفُوفًا بِالزَّرَجِدِ وَ الْحَرِيرِ مُنْجَدًا بِالسُّنْدُسِ وَالذِّيْبَاجِ يُضْرَبُ هَذَا السُّورُ بَيْنَ أَوْلِيَائِنَا وَبَيْنَ أَعْدَائِنَا. فَإِذَا عَلَى الدِّمَاغِ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَنُضِجَتِ الْأَكْبَادُ مِنْ طَوْلِ الْمُوقِفِ، أُدْخِلَ فِي هَذَا السُّورِ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ. فَكَانُوا فِي أَمْنِ اللَّهِ وَ حِرْزِهِ. لَهُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهَى الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَعْدَاءُ اللَّهِ قَدْ أَلْجَمَهُمُ الْعَرَقُ وَقَطَعَهُمُ الْفَرْقُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ فَيَقُولُونَ «مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ»! فَيَنْظُرُ إِلَيْهِمْ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ فَيَضْحَكُونَ مِنْهُمْ. فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَجَلَّ: «أَتَّخَذْنَا هُمْ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ»^۲ وَقَوْلُهُ: «فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ عَلَى

۱. ص، ۶۲.

۲. ص، ۶۳.

الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ﴾! فَلَا يَبْقَى أَحَدٌ مِّمَّنْ أَعَانَ مُؤْمِنًا مِنْ أَوْلِيَانِنَا بِكَلِمَةٍ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

ای پسر جن‌دب، خدا را دیواری از نور است که با زبرجد^۲ و حریر محفوظ شده و با سندس^۳ و دیبا^۴ آراسته گردیده است. این دیوار را فاصله بین دوستان ما و دشمنانمان قرار می‌دهند. وقتی مغزها به جوش آمد و جان به گلوگاه رسید و جگرها سوخت از طول اقامت در محشر، در این جایگاه اولیای خدا وارد می‌شوند و در پناه خدا در امان خواهند بود. در این جایگاه هرچه میل کنند و از هرچه لذت ببرند، وجود دارد.

[حال بشنوید از حال و وضع] دشمنان خدا: عرق زبان‌شان را بسته^۵، هول و هراس رشته امیدشان را گسسته و بدانچه خدا برایشان آماده ساخته، چشم دوخته‌اند و

۱. مطلقین، ۳۴ و ۳۵.

۲. نوعی سنگ جواهر به رنگ سبز زیتونی.

۳. پارچه حریر نازک.

۴. پارچه ابریشمی رنگین.

۵. جریان عرق بر اطراف دهان، مانع سخن گفتن آنان شده است.

می‌گویند: «ما را چه شده که مردانی را که ایشان را از بدها می‌شمردیم، نمی‌بینیم؟!» دوستان خدا آن‌ها را تماشا می‌کنند و از این سخنان می‌خندند.

و این همان معنای این فرمایش الهی است: «بی‌جهت آن‌ها را در دنیا به مسخره گرفته بودیم یا که چشم‌هایمان درست کار نمی‌کند؟!» و این فرمایش خداوند: «ولی امروز مؤمنان اند که به بی‌دین‌ها می‌خندند. آنان بر تخت‌ها لم داده‌اند و تماشا می‌کنند.» پس هیچ‌کس که مؤمنی از دوستان ما را با کلمه‌ای کمک کرده باشد باقی نمی‌ماند، مگر اینکه خداوند او را بدون حساب داخل بهشت می‌کند.

مسابقه فرهنگی آینه صداقت

توضیحات شرکت در مسابقه

پرسش‌ها از متن موجود طرح شده است و افراد بیشتر از دوازده سال می‌توانند در مسابقه شرکت کنند.

به روش‌های زیر می‌توانید در مسابقات فرهنگی شرکت کنید:

۱. ارسال پاسخ به سامانه پیامکی ۰۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲.
برای این کار، کافی است به ترتیب نام مسابقه و شماره گزینه‌های صحیح پرسش‌ها را به صورت یک عدد سه رقمی از چپ به راست، همراه با نام و نام خانوادگی خود به سامانه پیامکی فوق ارسال کنید.

مثال: آینه صداقت ۱۴۲ محمد عظیمی

۲. مراجعه به بخش مسابقات پرتال جامع آستان قدس رضوی، به نشانی:

<https://tv.razavi.ir/plus/@mosabeghat>

۳. پاسخ به پرسش‌ها در پاسخ‌نامه: پاسخ‌نامه تکمیل‌شده را می‌توانید به صندوق‌های مخصوص مستقر در پایگاه‌های اطلاع‌رسانی فرهنگی بیندازید یا به صندوق پستی ۳۵۱ - ۹۱۷۳۵ ارسال کنید.

⊕ هزینه ارسال پاسخ‌نامه از طریق قرارداد «پست جواب‌قبول» پرداخت شده است و لازم نیست از پاکت و تمبر استفاده کنید.

⊕ آخرین مهلت شرکت در مسابقه، یک ماه پس از دریافت کتاب است.

⊕ قرعه‌کشی از بین پاسخ‌های کامل و صحیح و به صورت روزانه انجام می‌شود و نتیجه آن نیز از طریق سامانه پیامکی گفته شده به اطلاع برندگان می‌رسد. تذکر: پیشنهادها و انتقادهای خود را در پیامکی جداگانه ارسال کنید.

تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۰۲۵۶۹

پرسش اول: «خداوند در روز قیامت با آن‌ها سخن نمی‌گوید و به آن‌ها نگاه نمی‌کند و آن‌ها را نمی‌بخشد و برای آن‌ها عذابی دردناک است.» این گفته دربارهٔ چه کسانی است؟

۱. غیبت‌کنندگان؛

۲. کاهلان در نماز؛

۳. مشرکان؛

۴. افراد ریاکار.

پرسش دوم: امام صادق علیه السلام در توصیهٔ خود به عبدالله بن جندب، عامل نابودی ایمان را چه می‌دانند؟

۱. حسدورزی به مؤمنان؛

۲. ترک نماز شب؛

۳. اصرار بر گناهان صغیره؛

۴. گزینۀ ۲ و ۳.

- پرسش سوم: امام صادق علیه السلام در توصیه خود به عبدالله بن جنذب، اساس اسلام را چه می دانند؟
۱. گذشت و ایثار؛
  ۲. انجام مستحبات؛
  ۳. محبت به اهل بیت علیهم السلام؛
  ۴. امانت داری.

پاسخ‌نامه مسابقه فرهنگی آینه صداقت

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: .....

تحصیلات: ..... استان: ..... شهر: .....

تلفن ثابت باکد شهر: ..... شماره همراه: .....

گزینه	۱	۲	۳	۴
پرشس				
اول				
دوم				
سوم				
چهارم				
پنجم				

نظرسنجی کتاب آینه صداقت

ردیف	موضوع	بسیار خوب	خوب	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	میزان رضایت از جذابیت ظاهری (طرح جلد، اندازه و...)					
۲	میزان شیوایی مطالب					
۳	قابلیت فهم مطالب					
۴	میزان جذابیت و تازگی موضوع و مطالب					
۵	میزان تأثیرگذاری و مفیدبودن مطالب					
۶	میزان تناسب محتوا با نیاز شما					
۷	میزان تناسب پرسش‌ها با موضوع					
۸	میزان رضایت کلی					
پیشنهادهای و انتقاداتها: ----- ----- -----						

لیه کاغذ را پس از برش، تا زده و بچسبانید

پست جواب قبول

..... فرستنده:

.....

.....

..... کد پستی:

----- از این قسمت تا شود -----

هزینه پستی بر اساس قرارداد شماره ۲۵۱ - ۹۱۷۳۴ پرداخت شده است.

طرف قرارداد: اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی

صندوق پستی: ۳۵۱ - ۹۱۷۳۵